

SPIS TREŚCI

WOLNOŚĆ I ZNIEWOLENIE

Filip Musiał – Między wolnym światem a sowieckim zniewoleniem 3

Rok 1945 przyniósł odmienne konsekwencje dla Europy Zachodniej, która stała się po wojnie częścią wolnego świata, i dla Europy Środkowo-Wschodniej, która została zniewolona przez Sowieców i podporządkowana imperialnym interesom Moskwy.

Barbara Świtalska-Starzeńska – Bezwarunkowa kapitulacja
niemieckiej III Rzeszy 8 maja 1945 roku 11

Mirosław Orłowski – Zachodnia granica Polski
w ideologii obozu narodowego 21

Narodowcy spod znaku Stronnictwa Narodowego i Obozu Narodowo-Radykalnego (Grupa „Szańca”) jeszcze przed wybuchem II wojny światowej opowiadali się za ustanowieniem zachodniej granicy Rzeczypospolitej na linii brzegowej Odry i Nysy Łużyckiej. W czasie okupacji wielokrotnie w swoich tezach programowych potwierdzali spójną wizję myśli zachodniej.

Waldemar Brenda – Gorzki smak zwycięstwa. Polacy w 1945 roku 30

Piotr Langenfeld – Polscy Amerykanie na wojnie 41

Anna Czocher – „Wojna nigdy się nie skończy”. Atmosfera ostatnich tygodni
okupacji na zachodnich terenach Generalnego Gubernatorstwa 53

Elżbieta Pietrzyk-Dąbrowska – Urząd
Wojewódzki Krakowski uprzejmie prosi...
Interwencje w sprawie zaginionych
w 1945 roku 62

Monika Tomkiewicz – Laboratorium
profesora Spannera 69

Adam Hlebowicz – Depolonizacja Kresów
w latach 1944–1956 75

Remigiusz Ławniczak – Zbrodnie Armii
Czerwonej na ziemiach polskich wcielonych
do III Rzeszy – województwo pomorskie . . . 83

Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk – Punkty
UBP przy placówkach PUR.
Inwigilacja byłych żołnierzy PSZ
powracających do kraju 91

SYLWETKI

Anna Zechenter – Z ziemi nieludzkiej,
z domu niewoli.
Władysław Anders (1892–1970) 100

ROCZNICE

Marek Gałęzowski – Józef Piłsudski.
Od socjalizmu polskiego
do irredenty polskiej 115

Elżbieta Wojcieszak – Dajcie nam Boga
i religię 128

KSIĄŻKI

Tomasz Szturo – Kornel Makuszyński, czyli
o miłości do żony, siebie i Zakopanego . . . 142
*„Cudnej mimozie – wstrętna pokrzywa”. Listy Kornela
Makuszyńskiego do żony Janiny i teściów, Odczytanie z rękopisu,
opracowanie i wstęp Justyna Staroń, Warszawa 2024, 440 s.*

WYSTAWA

Paweł Kosiński – Sąd Wojenny Rzeszy
na międzynarodowej wystawie 150

Kolegium:

dr Wojciech Frazik, Adam Hlebowicz,
dr Kazimierz Krajewski,
dr hab. Mariusz Krzysztofiński,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr hab. Piotr Niwiński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813,
wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
Jakub Gołębiowski (jakub.golebiowski@ipn.gov.pl),
Kinga Hałacińska (kinga.halacinska@ipn.gov.pl),
Romuald Niedzielko – zastępca redaktora naczelnego
(romuald.niedzielko@ipn.gov.pl),
Jan M. Ruman – redaktor naczelny
(jan.ruman@ipn.gov.pl),
Anna Zechenter (anna.zechenter@ipn.gov.pl),
Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat:

Maria Wiśniewska
(maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny, projekt okładki i łamania:

Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stadryniak-Saracyn

Adres do korespondencji:

ul. Kurtyki 1, 02-676 Warszawa

Kolportaż:

Tel. 22 544-57-19
(joanna.pszczola@ipn.gov.pl)

Druk:

Drukarnia Leyko Sp. z o.o.

Na okładce:

Dzień zwycięstwa, Londyn, 1945 r.
Fot. Wikimedia Commons
Armia Czerwona w Krakowie, 1945 r.
Fot. AIPN